Proroctvá o svetových ríšach – 1. diel

Category: proroctvá
written by Drahoslav Vajda | 1. júla 2026

Seriál o svetových ríšach v starozákonných a novozákonných proroctvách

Kniha Daniel 2. kapitola

Úvod

Nevieme, kedy z hľadiska času dôjde k druhému príchodu Pána Ježiša Krista a nevieme ani, kedy z hľadiska času nastanú udalosti predchádzajúce a predznamenávajúce jeho príchod a skonanie tohto starého sveta. Keď však tieto udalosti nastanú, budú dobre rozpoznateľné. Predovšetkým im budú dobre rozumieť ľudia patriaci Kristovi (*rozumní budú rozumieť*): „… *A bezbožní budú páchať bezbožnosť, a nebudú rozumieť niktorí bezbožní, ale rozumní budú rozumieť*“ (Daniel 12:10). V tomto diely sa venujeme proroctvám proroka Daniela zapísaným v 2. kapitole knihy Daniel.

Prorok Daniel a jeho proroctvá o svetových ríšach

Príbeh proroka Daniela

Význam jeho mena je: „*Boh je môj sudca*“. V zajatí Daniel dostal meno *Baltazár*, čo je babylonské meno, ktorého význam je: „*Baal* (boh) *ochraňuj kráľa*“.

Daniel je jeden zo štyroch veľkých prorokov Izraela (Izaiáš, Jeremiáš, Ezechiel a Daniel).[A)] Bol kráľovského či šľachtického pôvodu. V treťom roku kraľovania Jehojakima bol Daniel a jeho traja priatelia (Chananiáš, Mišael a Azariáš.) v prvej vlne zajatcov odvedený kráľom Nabuchodonozorom do babylonského zajatia (Daniel 1:1,6). Podľa nášho datovania k tomu došlo v roku 605 pred Kr.

Daniel a jeho priatelia boli vybraní a pripravovaní pre službu kráľovi. Náčelník dvoranínov im dal iné, babylonské mená a nazval Daniela Baltazárom, Chananiáša Sadrachom, Mišaela Mézachom a Azariáša Abednégom (verš 1:7). Vzhľadom na ich múdrosť sa im v Babylone dostalo vysokého vládneho postavenia. Daniel býval na kráľovom dvore a *bol v tom postavení až do prvého roku panovania kráľa Cýra* a(Daniel 1:21) – až do roku 539 pred Kr., v ktorom si Babylonskú ríšu podmanil Peržan Kýros (Kýr, v preklade prof. Roháčka *Cýr*).

Danielove videnia a proroctvá, počínajúce vzťahom na jeho dobu, sú kľúčom k porozumeniu minulých, prítomných i budúcich udalostí svetových dejín

v biblickom pohľade. V tomto a nasledujúcich dieloch ústrednou témou sú Danielove videnia o svetových ríšach a ich vzťahu k druhému príchodu Krista a skonaniu sveta (zániku všetkých zemských ríš). V celej Knihe Daniel sú zaznamenané proroctvá o svetových ríšach a ich vládcoch.

V Danielových proroctvách, počínajúc Babylonskou ríšou, sú predložené biblické dejiny sveta. Daniel v tom čase veľmi detailné hovoril o celosvetových ríšach a ich vládcoch. Písmo v celých dejinách sveta hovorí len o piatich celosvetových ríšach (kráľovstvách). Štyri už boli a piata ešte len príde. Proroctvá týkajúce sa predchádzajúcej doby sa do bodky naplnili a sme si istí, že tak sa naplnia aj proroctvá o budúcej piatej ríši.

Danielove, ale aj proroctvá iných Božích prorokov poukazujú na to, že Boh je zvrchovaný a riadi celé dejiny ľudstva, dejiny všetkých národov. Ich proroctvá mohli byť pravdivé a naplniť sa len preto, že zjavenie o nich dostali od Boha. Veríme a prijímame, že to, čo Boh hovorí a zjavuje sa do bodky aj naplní.

Starozákonné proroctvá sa týkajú aj nás dnes, lebo pred nami sú udalosti, ktoré sú ohlasované už cez starozákonných prorokov a sú zapísané v Písmach a preto môžeme s istotou vedieť a hovoriť, že to, čo sa v nich oznamuje sa aj stane. Pred nami je celosvetová ríša, ktorú ohlasoval predovšetkým Daniel. Je dôležité dobre porozumieme biblickým dejinám predpovedaných Božími prorokmi, lebo tým lepšie porozumieme tým udalostiam, ktoré majú ešte len prísť. Dôležitosť spočíva v tom, že prichádzajúca ríša ponesie charakteristiky a vlastnosti ríš, ktoré už boli a už sú minulosťou. V tejto 2. kapitole je obrazne a sumárne predstavených všetkých päť ríš a jednotlivo sú opísané v ďalších Danielových a iných proroctvách.

V tomto diely sa venujeme videniu, ktoré Daniel dostal v súvislosti s výkladom Nabuchodonozorovho sna (Daniel 2. kapitola). Udialo sa to v druhom roku kraľovania Nabuchodonozora[B)] v dobe, keď svetovou vládnucou ríšou bola práve Babylonská ríša. Presnejšie, bola to Novobabylonská ríša, ktorá vznikla v rokoch 626 a zanikla v roku 539 pred Kr.

Danielovo videnie z 2. kapitoly

Ty, kráľu, si videl a hľa, nejaký veľký obraz, a ten veľkolepý obraz, ktorého blesk bol náramný, stál pred tebou a bol na pohľad strašný… (Daniel 2:31-36).

Nabuchodonozorov sen

V druhom roku kraľovania Nabuchodonozora sa babylonskému kráľovi sníval sen, ktorý mu nevedeli oznámiť a vyložiť jeho učenci a veštci. Sen kráľovi oznámil a vyložil Daniel, ktorému sen a jeho výklad zjavil Boh nebies (2:27-30). Preto o Nabuchodonozorovom sne môžeme hovoriť aj ako o Danielovom videní.

Nabuchodonozor videl vo svojom sne obraz, ľudskú postavu:

„31 *Ty, kráľu, si videl a hľa, nejaký veľký obraz, a ten veľkolepý obraz,*

ktorého blesk bol náramný, stál pred tebou a bol na pohľad strašný.

32 *Hlava obrazu bola z výborného zlata, jeho prsia a jeho ramená boli zo striebra, jeho brucho a jeho bedrá z medi,*

33 *jeho hnáty zo železa a jeho nohy čiastočne zo železa a čiastočne z hliny.*“

34 *A hľadel si dotiaľ, až sa odtrhol kameň, ktorý nebol v rukách, a udaril obraz do nôh, ktoré boli zo železa a z hliny, a rozbil ich na prach.*

35 *Vtedy bolo razom rozdrvené železo, hlina, meď, striebro i zlato, a bolo to ako plevy z humna letného času, a odniesol to vietor tak, že sa tomu nenašlo nikde miesta, a kameň, ktorý udaril obraz, stal sa veľkým vrchom a naplnil celú zem.*

Postava bola zložená z rôzneho materiálu. Jej hlava bola zo zlata, ramená a hruď zo striebra, brucho a bedrá z medi, dolné končatiny: hnáty zo železa a nohy zo železa a hliny (2:31-43). Postava je zostavená z piatych materiálov: zlato, striebro, meď, železo a hlina. Jednotlivé časti postavy predstavujú kráľovstvá celosvetového rozsahu či celosvetové ríše, ako to uvádzajú nasledujúce verše.

Tieto kráľovstva, podľa Danielovho výkladu, prichádzali jedno po druhom:

„**37** *Ty, kráľu, si kráľom kráľov, pretože ti Boh nebies dal to kráľovstvo i tú moc i silu i slávu,*

38 *a všetko všade, kde len bývajú synovia človeka i poľná zver i nebeské vtáctvo, dal do tvojej ruky a učinil ťa pánom nad tým nad všetkým. Ty si tou zlatou hlavou.*

39 *A po tebe povstane iné kráľovstvo, nižšie ako je tvoje, a zase iné, tretie kráľovstvo, ako medené, ktoré bude panovať na celej zemi.*

40 *A štvrté kráľovstvo bude tvrdé ako železo, lebo železo drví a krúši všetko, a teda ako železo, ktoré poláme to všetko, tak aj ono rozdrví a poláme*“.

O štvrtom kráľovstve (z verša 40) Daniel v ďalších veršoch upresňuje:

„**41** *A že si videl nohy a prsty čiastočne z hrnčiarskej hliny a čiastočne zo železa, to znamená, že to bude rozdelené kráľovstvo; ale bude v ňom ešte niečo z pevnosti železa, lebo si videl železo zmiešané s hlinou obyčajného blata.*

42 *A prsty na nohách čiastočne zo železa a čiastočne z hliny znamenajú, že kráľovstvo bude z čiastky silné a z čiastky krehké.*

43 *A to, že si videl železo zmiešané s hlinou obyčajného blata, znamená, že budú spojení na spôsob semena človeka; ale nebudú pevne ľnúť jeden k druhému, tak, ako sa železo nespojí s hlinou*“.

Nasledujúce kráľovstvo ukončilo vládu predchádzajúceho, pohltilo ho. Jednotlivé kráľovstvá sa celosvetovými vládcami stávali postupne jedno po druhom. Až došlo k tomu, že Nabuchodonozor vo svojom videní videl, že sa odtrhol kameň, ktorý nebol v rukách, **a uderil obraz do nôh, ktoré boli zo železa a z hliny**, a razom boli na prach rozdrvené železo, hlina, meď, striebro i zlato *a kameň, ktorý uderil obraz, stal sa veľkým vrchom a naplnil celú zem* (verše 34-35).

Kameň, ktorý uderil obraz, sa stal veľkým vrchom a naplnil celú zem a čo to znamená, vysvetľujú ďalší verš:

„**44** *A za dní tých kráľov ustanoví Boh nebies kráľovstvo, ktoré nebude skazené nikdy až na veky. A to kráľovstvo nebude ponechané inému ľudu. Rozbije všetky tie kráľovstvá na prach a učiní im koniec, ale ono bude stáť až na veky.*

45 *Lebo si videl, že sa od vrchu odtrhol kameň, ktorý nebol v rukách, a rozbil na prach železo, meď, hlinu, striebro i zlato…*“

Účelom videnia, ktoré kráľ dostal vo sne a Danielovho výkladu tohto sna, bolo Božie oznámenie Nabuchodonozorovi budúcich udalostí: „*…Veľký Boh oznámil kráľovi, čo bude po tomto. A sen je istý, a jeho výklad je verný*“ (verš 45).

Svetové ríše v Danielovom videní

Daniel opisuje päť celosvetových ríš (kráľovstiev), ktoré sú predstavené obrazne cez zlato, striebro, meď, železo a hlinu a ako jednotlivé časti ľudského tela (verše 32-33). Ide o nasledovné ríše:

Hlava zo zlata je Babylonská ríša (verše 37-38).

Ramená a hruď zo striebra je Perzsko-Médska ríša (tiež len: Perzská ríša, verš 39).

Brucho a bedrá z medi je Grécko-Macedónska ríša (tiež len: Grécka ríša, verš 39).

Hnáty zo železa a *nohy zo železa a hliny* je Rímska ríša (verš 40).

Hnátmi sa tu rozumejú časti dolných končatín s dlhými kosťami, teda časti ľudského tela od bedrového kĺbu po členok. *Nohy* sú ostávajúca spodná časť dolných končatín (priehlavok a prsty).

Nohy svojou štruktúrou a materiálom sú rozdielne od *hnátov*. Nohám je vo veršoch 41-43 venovaná zvláštna pozornosť a hovorí sa o nich ako zvláštnom kráľovstve, ktoré je pospájané, je *úniou* viacerých kráľovstiev. Prsty (jednotlivé kráľovstvá) sú zo železa a sú pospájané hlinou. Vo verši 43 sa o tomto kráľovstve hovorí v množnom čísle, teda ako o jednom, ale zloženom kráľovstve. Bude to kráľovstvo z čiastky silné a z čiastky krehké (verš 42).

Na rozdiel od nôh, hnáty postavy sú utvorené len z jedného materiálu, ktorým je železo. O železe je povedané, že krúši (láme, ničí, hubí) všetko, a

rovnako tak bude robiť aj kráľovstvo, ktoré je predstavené hnátmi (verš 40). Podobne aj predchádzajúce tri kráľovstvá sú predstavené len z jedného druhu materiálu. Rímskej ríši sa podrobnejšie venujeme nižšie.

Detaily videnia

V proroctvách je dôležitý každý detail, každé slovo. V tomto videní dôležitými sú nasledovné detaily, ktoré nesmieme prehliadnuť:

a) Podľa Písma, v celej doterajšej histórii sveta existovali len štyri celosvetové zemské ríše: Babylonská, Perzská, Grécka a Rímska. Boli a už nie sú, ale podľa proroctiev, v budúcnosti bude existovať ešte jedna zemská celosvetová ríša. Táto ríša bude odstránená druhým príchodom Pána Ježiša Krista a po nej na zemi bude existovať už len nebeské kráľovstvo, ktoré nikdy nezanikne. Toto je oznámené cez kameň, ktorý nebol v rukách človeka.

b) Všetky štyri ríše na scénu svetových dejín prichádzali postupne – jedna po druhej. Jedna zanikla a hneď po nej nastúpila ďalšia. Nasledujúca ríša vojenskou silou odstránila predchádzajúcu ríšu. Nikdy nebolo tak, žeby na svete vedľa seba existovalo viacero celosvetových ríš súčasne – hoci len dve. Celosvetovou môže byť vždy len jedna a existovať na svete len ako jediná vládnuca.

c) Nebeské kráľovstvo – tisícročná vláda Pána Ježiša Krista a jeho svätých, ako tomu rozumieme aj z ďalších proroctiev – v proroctve Daniela nastúpilo tak, že kameň udrel obraz do *nôh* (do spodnej časti dolných končatín, nie do *hnátov*) a rozbil ich (nohy) na prach (Daniel 2:34). Po tom, ako bolo zničené kráľovstvo predstavené *nohami*, ihneď nastúpilo nebeské kráľovstvo.

d) Súčasne s tým, ako bolo zničené (*na prach rozbité*) kráľovstvo predstavené *nohami*, boli razom s ním, súčasne, zničené aj všetky ostatné kráľovstvá predstavené ako *železo*, *hlina*, *meď*, *striebro* a *zlato* a už nikdy viac sa im nenašlo nikde miesta (verš 35). Teda, všetky zemské kráľovstvá boli zničené a zanikli odrazu, hoci na scéne svetových dejín sa objavovali a účinkovali postupne, nie odrazu, ako to uvádza Danielové proroctvo.

e) Skutočnosť z bodu d) je zosilnená a rozvedená vo verši 44: *„A za dní tých kráľov ustanoví Boh nebies kráľovstvo, ktoré nebude skazené nikdy až na veky. A to kráľovstvo nebude ponechané inému ľudu. Rozbije všetky tie kráľovstvá na prach a učiní im koniec, ale ono bude stáť až na veky.“* Aj v tomto verši sa výrazom: *za dní tých kráľov* hovorí, že králi (kráľovstvá) budú existovať súčasne, hoci historicky doterajšie celosvetové kráľovstvá prichádzali postupne, jedno po druhom a postupne aj zanikali. V ďalšom texte týmito detailom venujeme pozornosť.

Zánik zemských kráľovstiev

Zemské kráľovstvá, ktoré boli a už nie sú

Obraz, ktorý kráľ videl vo svojom sne, bol veľký, na pohľad veľkolepý, nádherný, jagavý, jeho jas náramný (náramnej slávy) a súčasne aj strašný – budil úžas a strach (verš 31). Na vrchole svojej moci a slávy všetky tieto ríše budili obdiv svojím bohatstvom, leskom, mocou a rešpekt a strach celosvetovou nekompromisnou nadvládou.

Všetky štyri boli zemské ríše. Históriu všetkých štyroch dobre poznáme. Vieme kedy vznikli a kedy zanikli. Poznáme ich vládcov aj ich sídelné mestá. A poznáme aj ich charakteristické črty, vlastnosti a spôsoby. Boli takými, akými sú cez proroctvá predstavené v Písme. Zemské ríše historicky nastupovali jedna po druhej tak, že nasledujúca ríša odstránila predchádzajúcu vojenskou silou a mocou. Všetky doteraz známe a vyššie vymenované štyri svetové ríše sa na scéne ľudských dejín objavili, existovali a zanikli, ale nebeské kráľovstvo na zemi ešte nevládne. V tejto sérii článkov sa budeme venovať aj tejto otázke. Budeme skúmať Písmo a hľadať aj vysvetlenie prečo to tak ešte nie je.

Zánik zemských kráľovstiev v Danielovom videní

Podľa veršov 37 až 40 menované štyri kráľovstvá prichádzali jedna po druhej. Predchádzajúce zaniklo a až po jeho zániky na svete začalo vládnuť ďalšie. Ale podľa veršov 44 a 45 všetky štyri kráľovstvá zaniknú odrazu a zaniknú až vtedy, keď po ich zániku ihneď na zemi nastúpi nebeské kráľovstvo. Táto skutočnosť je pre porozumeniu Danielovým proroctvám kľúčová. Rozumieme tomu tak, že každá z týchto štyroch menovaných ríš má dve „zložky“, existuje v dvoch „formách“.

Jedna forma (zložka) každej ríše je jej *viditeľná existencia* ako štátnej inštitúcie na čele s konkrétnym vládcom. V tejto forme každá z týchto ríš nejakú dobu na scéne ľudských dejín existovala a zanikla.

Druhá forma (*zložka*) je *duchovná* (*nehmotná*). Jednak je to zostávajúce duchovné dedičstvo, ktoré každá z nich ľudstvu priniesla a ktoré natrvalo sformovalo ľudstvo v niektorej duchovnej oblasti, ako napríklad *právo, veda, architektúra* a ďalšie. Môžeme povedať aj, že je to to trvalé duchovne dedičstvo každej ríše, ktoré formovalo ľudstvo počas jej celosvetovej vlády a zostalo natrvalo v jeho vedomí a živote. A jednak je to forma vlády a duchovní vládcovia príslušnej ríši, ktoré zostávajú v neviditeľnom nadprirodzenom svete aj po zániku zemskej formy ríše a oboje sa na scénu svetových dejín dostane ako súčasť budúcej piatej celosvetove ríše. Viac o tomto napíšeme v samostatnom diely.

Stručná história Babylonskej, Perzskej a Gréckej ríše

Babylonská ríša

Presnejšie: **Novobabylonská ríša**

Novobabylonská ríša (626 – 539 pred Kr.), známa aj pod menom **Chaldejská ríša**,

predstavovala posledné obdobie starovekej Babylonie a jej najväčší mocenský aj kultúrny rozkvet.

Babylonská ríša (tiež: Babylonia) má dlhú históriu. Jej počiatky siahajú až k stavbe Babylonskej veže. V 7. storočí pred Kr. bola asýrskou provinciou. Babylonskí vládcovia sa pokúšali získať samostatnosť. Vodcom v úsilí za babylonskú nezávislosť bol Nebopolasar. To sa mu aj podarilo a v roku 626 pred Kr. bol korunovaný za Babylonského kráľa. Sprvu neveľké novobabylonské územie rýchlo rozšíril. Po smrti Nepobolasara za babylonského kráľa bol korunovaný jeho syn Nabuchodonozor.

Jehojakim, ktorý bol kráľom v Judsku od roku 608[c)], sa stal Nabuchodonozorovým poddaným. Poklady z jeruzalemského chrámu a prvá vlna zajatcov, medzi ktorých patrili Daniel a jeho priatelia, boli odvlečené do Babylona (Daniel 1:1-2) Nabuchodonozorom. Došlo k tomu v roku 605 pred Kr.

Nabuchodonozor, ktorý zdedil silné politicky zabezpečené kráľovstvo, venoval počas svojej vlády veľa úsilia výstavbe mesta Babylon. V kráse a vznešenosti bol Babylon najveľkolepejším mestom staroveku. Nabuchodonozor zomrel v roku 562 pred Kr. Babylonská ríša zanikla v roku 539. Porazil ju Peržan Kýros Veľký a Babylonská ríša sa stala súčasťou Perzskej ríše.

Perzská ríša

Presnejšie: **Staroperzská ríša (Achajmenovská ríša)**

Zakladateľom Perzskej ríše, od rok 539 pred Kr. považovanej za svetovú veľmoc, bol *Kýros* (*Kýros II. Veľký*), ktorý zjednotil perzské kmene a v roku 550 zvrhol nadvládu Médov. Kýros sa stal kráľom oboch národov. Kráľom bol v rokoch 559 – 530 pred Kr. Kraľoval až do svojej smrti. Podrobil si Médske kráľovstvo, Novobabylonskú ríšu a iné krajiny a pripojil ich k Perzii.

Kýros dovolil podmaneným národom v ríši zachovať si svoje náboženstvo a kultúrne zvyky. V prvom roku svojej vlády v Babylone (asi v roku 538) vydal edikt na návrat Židov do ich vlasti. Týmto ediktom (kráľovským výnosom, dekrétom) sa skončilo 70-ročné zajatie (vyhnanstvo) Židov. Perzská ríša trvala od roku 550 do roku 330 pred Kr. Bola porazená gréckym kráľom Alexandrom Veľkým počas rokov 334 –330 pred Kr.

Grécka ríša

Perzskej ríše sa v roku 330 definitívne zmocnil Alexander Veľký. Alexander Veľký náhle zomrel v Babylone v roku 323. Jeho smrťou sa Grécka ríša v nasledujúcich dvadsiatich rokoch rozpadla na štyri menšie následnícke ríše, označované aj ako *diadochie,* v ktorých sa satrapmi (správcami, vládcami, neskôr kráľmi, diadochmi) stali Alexandrovi velitelia vojska a druhovia. Tak vznikli ríše:

1. *Seleukov ríša* (aj *Sýrsko-Babylonská* ríša; „kráľ severu“, Daniel 11:6-7,

11);

2. *Ptolemajova ríša* (aj *Ptolemajovský* či *Grécky Egypte*; „kráľ juhu“, Daniel 11:5 9 11);

3. *Kassandrova ríša*, čo bola pôvodná starogrécka krajina Macedónsko-Grécka;

4. *Lysimachova ríš*a, územie Trácie. V súčasnosti Trácia je časťou južného Bulharska, severovýchodného Grécka a európskej časti Turecka.

Tieto ríše postupne ovládli Rimania, ktorí sa tým dostali k svetovláde. Diadochie boli štyri samostatné ríše, ale stále to bola grécka vláda nad svetom. Grécka nadvláda nad svetom skončila v roku 31 pred Kr. porážkou poslednej, Ptolemajovej diadochie. Porazil ju rímsky vojvodca Gaius Octavianus (v roku 27 pred Kr. vyhlásený za cisára s menom Augustus). Tým sa celosvetovým vládcom stala Rímska ríša.

Rímska ríša

Z Danielového videnia najzaujímavejšia je táto štvrtá celosvetová ríša

Stručný prehľad histórie ríše

Kráľovstvo (753 – 510 pred Kr.): Podľa legendy Rím založili bratia Romulus a Remus v roku 753 pred Kr. V tomto období Rím bol mestským štátom ovládaný kráľmi.

Republika (510 – 27 pred Kr.): Po vyhnaní posledného kráľa vznikla republika, v ktorej moc držali volení úradníci (konzuli) a senát.

Cisárstvo (oficiálne od roku 27 pred Kr. – 476/1453 po Kr.). Vzniklo po období občianskych vojen a porážke poslednej diadochie (gréckeho Egypta v roku 31 pred Kr.). V roku 27 pred Kr. bol Gaius Julius Octavianus vyhlásený za prvého cisára pod menom Augustus.[C)]

Ríša v Danielovom videní

Viac pozornosti venujeme štvrtej ríši, ktorou je kráľovstvo Rímskej ríše, ktorá je predstavená dolnými končatinami ako *hnáty* a *nohy*. Tomu sa dá rozumieť, že v skutočnosti tu sa hovorí o dvoch ríšach. *Hnáty* (horné časti dolných končatín) sú monolitom, sú z jedného materiálu, sú zo železa – to je jedna ríša. *Nohy* (spodné časti dolných končatín) sú akousi zmesou železa a hliny a to je druhá, už iná ríša.

Ríša predstavená hnátmi zo železa (Rímska ríša), sa stala celosvetovou ríšou hneď po ríši predstavenej bedrami a bruchom z medi (Grécka ríša). Rímska ríša predstavená hnátmi, ako aj predchádzajúce tri, je už minulosťou, zatiaľ čo ríša predstavená nohami zo železa pospájaného hlinou, ešte len príde.

Nohy sú spodná časť dolných končatín a predstavujú desať kráľovstiev dohromady spojených v jedno kráľovstvo, v jednu úniu, v jeden celok (priehlavok a desať prstov; nohy ako železo a hlina). Takéto kráľovstvo, na rozdiel od predchádzajúcich štyroch, na zemi ešte nebolo a neexistuje ani dnes. Daniel videl, že do tohto kráľovstva udrie kameň, ktorý nebol v rukách človeka. Rozumieme tomu tak, že toto kráľovstvo na zemi vznikne v budúcnosti a bude zničené nadprirodzenou silou.

Rímska ríša (hnáty) vládla svetu na zemi v čase prvého Kristovho príchodu. S prvým Kristovým príchodom prišlo na zem aj nebeské kráľovstvo, avšak ešte nie vo viditeľnej moci a sláve, nie vo viditeľnej podobe. Toto kráľovstvo sa na zemi existuje len v srdciach Božích detí (Matúš 12:28; Lukáš 17:21; Rímskym 14:17). Aj v súčasnej dobe ešte všetky zemské kráľovstvá patria Satanovi (Lukáš 4:5-7).[E)]

Podľa Danielovho výkladu videnia kameň udorí do nôh, udorí do ríše, ktorá bude existovať na zemi v budúcnosti a bude existovať až dovtedy, kým nebude nahradená nebeským kráľovstvom. Ako píšeme aj vyššie, rozumieme tomu tak, že štvrté kráľovstvo je v Danielových proroctvách chápané (zjavené) v dvojakom zmysle: jednak ako zemská Rímska ríša (ktorá bola a už nie je – hnáty) a jednak ako duchovná ríša, ktorá v súčasnosti už existuje neviditeľne v proroctvách Božích prorokov, ale ešte nevstúpila na scénu ľudských dejín (nohy). Táto ríša (nohy) sa viditeľnou zemskou ríšou stane v budúcnosti – zdá sa, že už nie príliš vzdialenej.

Rímska ríša v zemskom pohľade

Rímska ríša predstavená hnátmi

Ríša, ktorá bola a už zanikla

Rímska ríša vládla na zemi najdlhšie zo všetkých predchádzajúcich ríš. Počiatok Ríma, ako štátneho útvaru (zoskupenia), siaha do 8. storočia pred Kr., keď na Apeninskom polostrove na území dnešného mesta Rím vznikol mestský štát. Za počiatok celosvetovej vlády Rímskej ríše sa však považuje až rok 31 pred Kr. V tomto roku porazil rímsky vojvodca Gaius Julius Octavianus ptolemajovský grécky Egypt, poslednú zo štyroch nástupníckych ríš Alexandra Veľkého. Egypt sa stal rímskou provinciou.[D)] Tým padol aj posledný zvyšok gréckej Alexandrovej ríše a Rím sa stal neobmedzenou celosvetovou ríšou[E)]

Rímska ríša (rímske cisárstvo) si udržala jednotu a svetovládu až do roka 395 po Kr., keď sa rozpadla na dve časti, na dve ríše: na Západorímsku, ktorej ústredím bol Rím, a Východorímsku s hlavným mestom Konštantínopol (slovenský názov Carihrad, dnešný Istanbul). Traduje sa, že rímsky cisár Konštantín (vládol v rokoch 306-337 po Kr.) zaviedol v Rímskej ríši kresťanstvo ako štátne náboženstvo). Podľa historikov kresťanstvo sa stalo štátnym náboženstvom až za cisára Theodosiusa I. v roku 380 po Kr.

Vnútorná slabosť spojená s barbarskými vpádmi germánskych kmeňov prichádzajúcimi z východu, spôsobila zánik Západorímskej ríše. K tomu došlo

v roku 476 po Kr. Tento rok sa tradične považuje aj za koniec staroveku.

Východorímska ríša, ako Byzancia (s hlaným mestom Konštantinopol), prežila ďalších tisíc rokov. Konštantínopol padol do rúk osmanským Turkom až v roku 1 453 po Kr. Traduje sa, že Byzantská ríša (Byzancia), ktorá existovala v období rokov 395 až 1 453 po Kr., sama seba považovala za neprerušeného pokračovateľa Rímskej ríše.

Všetky spomínané štyri svetové ríše sú dnes už minulosťou. Vnikli tak, ako bolo o nich predpovedané, prežili nádherný vzostup v lesku a sláve a zanikli. Zanikla aj Rímska ríša, ktorá bola jednotnou celosvetovou ríšou v rokoch 31 pred Kr. až 395 po Kr.

Na čo však nesmieme zabudnúť a na čo upozorňujeme už teraz je, že kráľovstvo predstavené spodnou časťou dolných končatín (nohami) je organicky spojené s ich hornou časťou (hnátmi). Okrem tohto, dôležité je aj to, že hlavný, nosný materiál nôh je ten istý akým je aj materiál hnátov, a tým je železo, ktoré krúši, ničí, láme všetko (verš 40). A takým bude aj budúce kráľovstvo (nohy), ktoré rozdrví a zničí všetko.

Nohy a kameň v Danielovom videní

Danielov výklad videnia o *nohách* a *kameni* má eschatologický význam. Týka sa budúcich vecí v súvislosti s druhým príchodom Krista a skonaním sveta.

Ríša zo železa a hliny je čiastočne silná a čiastočná krehká (verš 41-42): „*A prsty na nohách čiastočne zo železa a čiastočne z hliny znamenajú, že kráľovstvo bude z čiastky silné a z čiastky krehké*“ (verš 42). Nohy vo videní predstavujú rišu, ktorá vznikne na spôsob spojenectva, t. j. cez uzavreté zmluvy (zmluvné spojenectvo; verš 43). Všetky doterajšie štyri zemské ríše (Babylonská, Perzská, Grécka a Rímska) vznikli tak, že si nastupujúce ríše podmanili okolité národy vojensky a zriadili nad nimi svoju vládu. Na spôsob spojenectva by v budúcnosti mala vzniknúť Antikristova ríša: „*A uzavrie pevnú zmluvu s mnohými za jeden týždeň…*“ (Daniel 9:27). Aj Antikrist povedie vojny, ale budúca celosvetová ríša pod jeho vedením vznikne cez zmluvné spojenectvá. Bude pozostávať z desiatich celkov („kráľovstiev“), ktorých spojenectvo „*bude na spôsob semena človeka; ale nebudú pevne ľnúť jeden k druhému, tak, ako sa železo nespojí s hlinou*“ (verš 43). Rozumieme tomu tak, že výraz *na spôsob semena človeka* hovorí o tom, že medzi týmito desiatimi kráľmi budú príbuzenské (pokrvné) vzťahy.

Všetko nasvedčuje tomu, že k zániku ríše predstavenej nohami zo železa a hliny (verš 34), a tým aj k zániku všetkých štyroch ríš súčasne (verš 35), v zmysle Danielovho výkladu videnia sna, nedošlo rozdelením Rímskej ríše v roku 395 po Kr. Nedošlo k tomu ani zánikom jej západnej časti v roku 476, ani zániku východnej časti v roku 1 453. Dôvod je zrejmý. Podľa Daniela 2:35 zaniknú všetky štyri ríše odrazu, spoločne (*vtedy bolo razom rozdrvené železo, hlina, meď, striebro i zlato* – verš 35). Z histórie však vieme, že tieto štyri zemské ríše vznikali jedna po druhej, a tak postupne aj zanikali.

Ich súčasný zánik, podľa Danielovho videnia, bude znamenať zánik

celosvetového poriadku (systému) vlád zemských kráľovstiev. My dnes žijeme v západnej civilizácii v štátoch, v ktorých sa vláda (moc) realizuje prostredníctvom parlamentnej demokracie, vlád a prezidentov. To ale neznamená, že tomuto svetu nevládnu (i keď skryte) vládcovia pod duchovnou nadvládou Satana. Podľa Danielovho videnia okamžite po zániku týchto štyroch kráľovstiev na zemi vzniká nebeské kráľovstvo: „*A za dní tých kráľov ustanoví Boh nebies kráľovstvo, ktoré nebude skazené nikdy až na veky. A to kráľovstvo nebude ponechané inému ľudu. Rozbije všetky tie kráľovstvá na prach a učiní im koniec, ale ono bude stáť až na veky*“ (Daniel 2:44); „*a kameň, ktorý uderil obraz, stal sa veľkým vrchom a naplnil celú zem*“ (verš 35), k čomu ale ešte stále nedošlo.

Záver

Záverom tohto dielu môžeme teda povedať, že v Danielovom videní dolnými končatinami sú predstavené dve celosvetové ríše. Jednou je Rímska viditeľná ríša, ktorá zanikla v roku 395 po Kr. (alebo ako Východorímska ríša až v roku 1 453). Druhou je ríša, ktorá sa na scéne svetových dejín viditeľne ešte len objaví v budúcnosti ako piata a posledná zemská celosvetová ríša. V nej budú obsiahnuté svojím charakterom a spôsobmi aj predchádzajúce štyri celosvetové ríše.

Príde čas, keď Boh ustanoví kráľovstvo, ktoré nebude skazené až naveky. V starozákonných proroctvách sa toto kráľovstvo javí ako primárne zasľúbené Izraelu. Preto aj učeníci, rozumejúc tomu, že Ježiš je zasľúbený Mesiáš a Syn Dávidov, ktorý sa má posadiť na Dávidov trón (Lukáš 1:32), sa pýtajú Pána Ježiša, kedy obnoví Izraelu kráľovstvo (Skutky 1:6). V novozákonných písmach je Božie, nebeské kráľovstvo vždy spájané s učeníkmi, s uverivšími zo Židov i pohanov, teda s Božím ľudom, ktorý neskôr po Letniciach Písmo nazýva *Cirkev zo Židov i pohanov*.

Podľa novozákonného zjavenia zmarí Kristus pri svojom druhom príchode sem na zem všetky zemské existujúce kráľovstvá a vlády a nastolí svoje tisícročné kráľovstvo (Zjavenie 5:10, 20:4). Spolu s ním v tomto kráľovstve bude vládnuť aj jeho ľud (Zjavenie 1:6, 5:10, 20:4). V Danielovom videní v 2. kapitole ide práve o toto tisícročné kráľovstvo Krista na starej zemi (predstavené ako kameň, ktorý nebol v rukách človeka) a jeho pokračovanie vo večnosti v novom nebi, na novej zemi a v novom Jeruzaleme.

Poznámky a zdroje

A) Rozdelenie prorokov na „veľkých“ a m „malých“ nie je podľa ich dôležitosti (významu), ale podľa rozsahu ich kníh.

B) Nabuchodonozor kraľoval v rokoch 605 až 562 pred Kr.

C) Jehojakim sa stal kráľom v Jeruzaleme po 1. tišri (náš september-október) v roku 609 pred Kr. V dôsledku nástupníckeho systému sa mu vláda započítava

až od 1. tišri roku 608 pred Kr.

D) V rôznych zdrojoch sa táto udalosť datuje do rokov 31 – 27 pred Kr. V roku 31 rímsky vojvodca menom Gaius Julius Octavius (neskôr známy ako Augustus) zaútočil na Ptolemajovský Egypt a zvíťazil. Tým skončila celosvetová vláda Grécka a svetu v skutočnosti začal vládnuť Rím. O štyri roky neskôr, v roku 27 pred Kr., rímsky senát vymenoval Octaviana za prvého občana Ríma, udelil mu čestný titul Augustus, čím sa oficiálne začalo obdobie Rímskeho cisárstva. Augustus sa stal prvým z radu mnohých rímskych cisárov, ktorí vládli na západe až do roku 476 pred Kr. a na východe až do roku 1 453, keď Konštantinopol dobyli osmanskí Turci.

E) Keď hovoríme o celosvetových ríšach, na celosvetovú ríšu sa musíme vždy dívať ako na *systém*. Teda na charakter, spôsoby, vytvorené vzťahy, zavedenú morálku, ideológiu a ustanovené štátne náboženstvo a pod. Podstata zmeny celosvetovej vlády spočíva predovšetkým v zmene systému.